

PUHA (7) *sb f*

puha (6), **pucha** (1); puha : pucha *Mącz* (2:1).

a jasne.

sg *N* puha (4). ◇ *pl A* puhy (1). ◇ *I* puhami (2).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (trzy z niżej notowanych przykładów).

Bicz skręcony ze sznurków lub rzemyków, czasem zakończony ołowianymi kulkami lub kolcami, batog, bat; flagellum Mącz, Calep; scorpio Vulg; mastix, scutica, taurea Mącz (7) : á ilko widziŕz Polaków/ tylko widziŕz ŕwobodnych Pánów: którym koždy infzy z Księŕstwa niewolnik/ zãwždy z hárcu ták vŕtępowãc muŕi [...]: by téz dobrze ná ty niewolniki/ Polacy wolni Królowie/ nie z ŕzãblãmi/ ále z puhãmi ná hárc iechãli. OrzQuin Q4v; Calep 421b; [WerPublika E4; Puhã/ Flagrum, flagellum, scutica. Volck Xxxv].

puha z czego (2): Mącz 441d; Zły duch Te wymyŕlił z torkmyŕzow [= z rzemieni] puhy: Tãtãrŕki to Pŕi pogãńŕki nãlazeck. CiekPotr 76.

[W połączniu szeregowym: á gdy z nimi Pánowie Rycerŕkã broniã bitwę zwiedli/ otrzymãli nád nimi gorę Niewolnicy/ áz zã porãdã iednego ŕtãrcã porzućiwŕzy broń Rycerŕkã/ ŕzãble i miecze/ kije/ y bicze álbo puhi iãko na niewolniki wzięli/ ktorzych ŕie dopiero Niewolnicy vlęknęli StryjKron 138.]

Zwroty: [»puhãmi ciãc«: Si moleŕtus pergis eŕŕe iam intro arripiere atq^{ue} ibi uŕque ad necem opperiere loris. Będziefzli dãley przepierował wnet będziefz wyniefion z domu/ á tãm ćie dam puhãmi ciãc áz vlędziefz. TerentMatKęł K3.]

»zajãc, [zãgnãc, zapędzic] puhãmi« [szyk zmienny] (1): bowiem Moŕkwã ták chytro chćiãłã vczynic/ ná zãdnie vŕŕy chćiãłã vderzyc áby ie ná czoło ŕwoim obroćili/ á wkoło wŕzytki ogãrnãwŕzy zãiãc puhãmi do domu iãko dobytek BielKron 411v; [StryjKron 741; PaprHerby 664 (Linde); Moŕkiewŕki dowiedzãiwŕzy ŕie od ŕzpiegow o niewielkim woŕŕku Krolewŕkim/ roŕkazał ŕwym Woiewodom/ áby ie iãko bydło do Moŕkwy puhãmi zãgnãli. BielKron 1597 525 (Linde)].

Wyrażenia: »rzemienna pucha« (1): Scutica, Rzemienna puhã. Bicz tãtãrŕski. Mącz 376c.

»tatarska puha« (1): Mastix, Graece, Latine dicitur Flagellum, Bicz/ Tãtãrŕska puhã. Mącz 210d.

[Szereg: »kije i puhy«: [niewolnicy] wŕpomniãwŕzy iŕz ich pierwey pãnowie tãkimi kijãmi y puhãmy karali/ nie ŕzãblãmi/ y tãk zãraz z miãłtã y s polã poczęli vciekãc StryjKron 138. [Ponãdto w połączniu szeregowym.]]

[Przen: Oćiec moy włożył ná was iãrzmo cięŕŕŕkie/ á ia mu wãgi przydãm: Oćiec moy ŕiekl was biczmã/ á ia będę węzłowãthemã puhãmi. Leop 2.Par 10/11.]

Synonimy: bicz, korbacz, miotła.

Cf PĘGA